

KALA- JA RIISTARAPORTTEJA nro 380

*Asmo Honkanen
Anssi Ahvonen*

Kalatalousbarometri 2006:
Yritysten taloudelliset näkymät

Summary: Fishery Barometer 2006 -
Economic Outlook of Finnish Fishery Enterprises

Helsinki 2006

Julkaisija

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

Julkaisuaika

Huhtikuu 2006

Tekijät

Asmo Honkanen ja Anssi Ahvonen

*Julkaisun nimi***Kalatalousbarometri 2006: Yritysten taloudelliset näkymät**

Summary: Fishery Barometer 2006 – Economic Outlook of Finnish Fishery Enterprises

Julkaisun laji

Tutkimusraportti

Projektin nimi ja numero

Kalatalousbarometrit (313 120)

Tiivistelmä

Julkaisussa tarkastellaan kalatalouselinkeinon talouskehitystä ja –näkyviä vuonna 2006. Yrityksiltä tiedusteltiin arviota mm. yleisestä taloudellisesta tilanteesta, tuotteiden menekistä, kustannuksista, hinnoista sekä investointi- ja vientitilanteesta verrattaessa nykytilaa aiempaan ja tulevaan 12 kuukauden jaksoon. Yritykset jakautuivat toimialoittain kalastukseen, kalanviljelyyn, kalanjalostukseen sekä kalan tukku- ja vähittäiskauppaan. Tuloksia on verrattu vuosien 2000-2005 vastaaviin tuloksiin

Koko elinkeinon kehitysindikaattori helmikuussa 2006 osoitti, että kalatalousyritysten taloudellinen tilanne oli kehittynyt kokonaisuuden kannalta myönteisesti edellisen 12 kuukauden aikana. Liikevaihtopainotettu kehitysindikaattori oli kohonnut selvästi edellisvuoden mittauksesta, ja indikaattorin arvo oli korkein tähänastisista. Myös lukumääräpainotettu indikaattori oli noussut, mutta maltillisemmin. Taloudellisen tilanteen uskottiin yleisesti edelleen kohentuvan seuraavan vuoden aikana. Liikevaihtopainotetut arviot toteutuneesta kehityksestä ja tulevaisuudennäkymistä olivat myönteisempiä kuin yritysmäärällä painotetut arviot. Liikevaihtopainotetut tulokset korostavat kaikkein suurimpien yritysten näkemyksiä

Toimialokohtaiset liikevaihtoilla painotetut näkemykset toteutuneesta kehityksestä olivat kalastusta lukuunottamatta selvästi myönteisiä. Kalastuksen näkemykset toteutuneesta kehityksestä olivat neutraalilla tasolla. Liikevaihtopainotetut odotukset tulevalle 12 kuukaudelle olivat kaikilla toimialoilla selvästi myönteisiä

Kalatalouden yritysbarometri on osa laajempaa barometritutkimusta, jossa on selvitetty samaan aikaan kalatalousyritysten ja kuluttajien näkemyksiä kalataloudesta, kalatuotteista sekä niihin kohdistuvista odotuksista. Tässä esitetyt tulokset perustuvat yli 300 yrityksen otokseen. Tiedot kerätään puhelinhaastatteluilla helmikuussa kerran vuodessa.

*Asiasanat***Barometri, kalatalous, elinkeino, luottamusindikaattori***Sarjan nimi ja numero*

Kala- ja riistaraportteja 380

ISBN

ISBN 951- 776-526-6

ISSN

1238-3325

Sivumäärä

29 s

Kieli

Suomi

*Hinta**Luottamuksellisuus*

Julkinen

Taitto

Ympäristötutkimus Yrjölä Oy

Paino

Kopio Niini Oy, Helsinki

Jakelu

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

Kustantaja

Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos

PL 2, 00791 Helsinki

Puh. 0205 7511 Fax 0205 751201

1. JOHDANTO	1
2. AINEISTO JA MENETELMÄT	1
2.1 PERUSJOUKKO JA OTOS	1
2.2 TIEDONKERUUJÄRJESTELMÄ.....	2
2.3 AINEISTON KÄSITTELY JA ESITYSTAVAT.....	3
2.4 TULOSTEN LUOTETTAVUUS.....	4
3. TULOKSET	4
3.1 KALATALOUSELINKEINO.....	4
3.2 KALASTUS	7
3.3 KALANVILJELY	11
3.4 KALANJALOSTUS.....	15
3.5 KALAN TUOKKAUS.....	19
3.6 KALAN VÄHITTÄISKAUPPA	23
4. SUMMARY: FISHERY BAROMETER 2006 - ECONOMIC OUTLOOK OF FINNISH FISHERY ENTERPRISES ...	27
5. KIRJALLISUUS	27

1. JOHDANTO

Kalatalousbarometri 2006: *Yritysten taloudelliset näkymät* tarkastelee kalatalouselinkeinon talousnäkymiä ja -kehitystä helmikuussa vuonna 2006. Tulokset perustuvat yhteensä noin 300 yrityksen otokseen. Tiedot kerättiin puhelinhaastatteluilla. Tuloksia verrataan edellisinä vuosina kerättyihin vastaaviin tietoihin (Ahvonen & Honkanen 2000, 2002, 2004 sekä Honkanen & Ahvonen 2001, 2003, 2005).

Yrityksiltä tiedusteltiin arviota mm. yleisestä taloudellisesta tilanteestaan, tuotteiden menekistä, kustannuksista, hinnoista sekä investointi- ja vientitilanteesta. Nykytilaa verrattiin aiempaan 12 kuukauden jaksoon sekä odotuksiin tulevasta 12 kuukauden jaksosta. Kalatalouden toimialoista tarkastelussa ovat kalastus, kalanviljely, kalanjalostus sekä kalan tukku- ja vähittäiskauppa.

Tulokset jakautuvat kahteen osaan. Ensiksi tarkastellaan kaikkia toimialoja yhdessä kehitys- ja luottamusindikaattoreilla. Ne kuvaavat yritysten toteutunutta taloudellista kehitystä ja odotuksia tulevasta kehityksestä.

Toiseksi tarkastellaan kutakin toimialaa omana kokonaisuutenaan yritystalouden näkökulmasta. Toimialakohtaiset tulokset esitetään erikseen pienille yrityksille (liikevaihto alle 168 067 €, aikaisemmin 1,0 miljoonaa mk) ja näitä suuremmille yrityksille.

Kalatalouden yritysbarometri on osa laajempaa barometritutkimusta. Siinä on selvitetty samaan aikaan sekä kalatalousyritysten että kuluttajien näkemyksiä kalataloudesta, kalatuotteista sekä niihin kohdistuvista odotuksista (Honkanen & Ahvonen 2000, 2001, 2002, 2003, Ahvonen & Honkanen 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, Honkanen ym. 2000, Ahvonen ym. 2001). Hankkeeseen liittyy myös menetelmätutkimusta (esim. Godenhjelm ym. 2005).

Vuonna 2006 kuluttajatietoja ei kerätty, joten raportti *Elinkeino ja kuluttajat* (vrt. esim. Ahvonen & Honkanen 2003) ei ilmesty vuonna 2006.

2. AINEISTO JA MENETELMÄT

2.1 PERUSJOUKKO JA OTOS

Tutkimusperusjoukon muodostivat Tilastokeskuksen yritysrekisterissä vuoden 2006 alussa olleet kalatalousalan yritykset, joiden liikevaihto oli yli 8 303 € (aikaisemmin 50 000 mk). Tutkimusperusjoukkoon kuului yhteensä 860 yritystä tai elinkeinonharjoittajaa. Tutkimusperusjoukon yritykset ositettiin viiteen toimialaan: kalastus, kalanviljely, kalanjalostus, kalatukkukauppa ja kalan vähittäiskauppa. Yritykset jaettiin kahteen liikevaihtoluokkaan: alle ja yli 168 067 euroa (aikaisemmin miljoona markkaa). Ositteita oli yhteensä 10 ja otoskoko oli 423. Otoksesta poistettiin ylipeittona ne yritykset, jotka olivat lopettaneet toimintansa tai joita ei yhteystiedoista huolimatta voitu tunnistaa (taulukko 1).

Lopulliseen netto-otokseen kuului 394 yritystä, joista haastatteluihin osallistui 82,7 prosenttia (taulukko 1). Otos kiintiöitiin, jotta kaikista ositteista saatiin riittävä määrä havaintoja ositekohtaiseen tarkasteluun (taulukko 2). Vuoden 2006 otokseen tehtiin rotaatio, jossa vuoden 2005 otoksesta (Honkanen & Ahvonen 2005) uudistettiin 1/5. Rotaation lisäksi otos ja perusjoukko ovat uusiutuneet uusien ja poistuneiden yritysten sekä ositesiihtymien vuoksi. Vastanneiden yritysten osuudet toimialoittain ja liikevaihtoluokittain on esitetty taulukossa 3.

Taulukko 1. Tutkimusperusjoukko, otos ja haastateltujen yritysten määrä vuonna 2006.

	Yritykset	
	N	%
Tutkimusperusjoukko	860	100,0
Otos	423	49,2
Ylipeitto	29	(6,9)
Netto-otos	394	100,0
Kato	68	17,3
- ei tavoitettu	2	0,5
- kieltäytyi	32	8,1
- muu syy	34	8,6
Haastateltuja	326	82,7

Taulukko 2. Otantasuhteet (n/N = otos/tutkimusperusjoukko) ositteittain vuonna 2006.

Toimiala	Kaikki		<168067 €		≥168067 €	
	n	N	n	N	n	N
Kalastus	77	362	61	346	16	16
Kalanviljely	106	170	55	119	51	51
Kalanjalostus	87	144	44	80	43	64
Tukkukauppa	68	68	26	26	42	42
Vähittäiskauppa	85	116	44	71	41	45
Yhteensä	423	860	230	642	193	218

Taulukko 3. Haastateltujen yritysten osuudet (%) ja määrät (n) ositteittain vuonna 2006.

Toimiala	Vastausosuus					
	<168 000 €		≥168 000 €		Kaikki	
	%	n	%	n	%	n
Kalastus	86,4	47	85,3	12	85,7	59
Kalanviljely	88,0	39	82,6	44	85,4	83
Kalanjalostus	84,4	29	81,1	41	82,9	70
Kalan tukkukauppa	82,3	13	74,3	36	78,3	49
Kalan vähittäiskauppa	76,2	33	85,7	32	81,3	65
Yhteensä	83,4	161	82,1	165	82,7	326

2.2 TIEDONKERUUJÄRJESTELMÄ

Barometrimittauksia edelsi esitutkimus, jossa mittaristo ja –tiedonkeruujärjestelmä testattiin yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa (Ahvonen & Honkanen 1999). Mittariston suunnittelussa hyödynnettiin mm. Tilastokeskuksen survey-laboratoriota (Godenhjelm ym. 2000), jossa koeryhmän avulla arvioitiin lomakkeen sisältö, ymmärrettävyys ja tulkittavuus kognitiivisella esitestauksella (Willis 1994, Sudman ym. 1996, Willis ym. 1999, Tourangeau ym. 2000, Olsen 2002).

Haastattelut toteutettiin Tilastokeskuksen tietokoneavusteisen haastattelujärjestelmän (CATI) avulla helmikuussa 2006. Otokseen tulleille yrityksille lähetettiin etukäteen kirje, jossa kerrottiin haastattelusta ja sen sisällöstä. Haastattelut kohdistettiin yritysten toimivalle johdolle. Yksittäisten mittarien kysymyksenasettelu selviää tuloksista (esim. kuvat 2.2 – 2.11).

2.3 AINEISTON KÄSITTELY JA ESITYSTAVAT

Tulokset estimoitiin vastaamaan perusjoukkoa niin, että mittaustulokset painotettiin ottaen huomioon sekä ositekohtaiset otantasuhteet että vastaustodennäköisyys (kato). Lisäksi painokerroimet kalibroitiin kunkin ositteen liikevaihdon reunajakaumia vastaaviksi (ks. esim. Deville & Särndahl 1992, Deville ym. 1993).

Haastatteluvastauksista laskettiin ns. saldoluviut. Ne saatiin laskemalla yhteen painotetut vastausosuudet (esim. European Commission 1997). Saldolukujen arvot sijoittuvat välille [-100, 100]. Tulokset on esitetty saldolukujen lisäksi vastausvaihtoehtojen mukaisina jakaumina taulukoissa 4 - 8.

Saldolaskennassa vastausvaihtoehtoilte annettiin seuraavat painokertoimet:

Vastausvaihtoehto	Kerroin
Parempi/suurempi/korkeampi/ lisääntynyt/noussut	1
Ennallaan/ei osaa sanoa	0
Heikompi/pienempi/alhaisempi/ vähentynyt/laskenut	-1

Saldoluku: Saldoluviut esitetään erikseen toteutuneesta ja odotettavissa olevasta kehityksestä. Saldoluviulla kuvataan muutosta edellisen 12 kuukauden aikana sekä seuraavan 12 kuukauden aikana verrattuna haastatteluhetkiin (helmikuu 2000 – helmikuu 2006).

Kehitys- ja luottamusindikaattorit: Tiettyjen kysymysten saldolukujen yhdistelmistä laskettiin yritysten yleistä taloudellista kehitystä ja odotuksia kuvaavat kehitys- ja luottamusindikaattorit. Kehitysindikaattori kuvaa toteutunutta kehitystä edellisen 12 kuukauden aikana ja luottamusindikaattori odotettavissa olevaa kehitystä seuraavan 12 kuukauden aikana haastatteluhetkeen verrattuna. Kehitys- ja luottamusindikaattoreihin sisältyvät tekijät ovat taloudellisen tilanteen muutos, liikevaihdon muutos ja investointien muutos. Näiden tekijöiden saldoluviuista laskettiin keskiarvo. Kehitys- ja luottamusindikaattori esitetään kuvissa 1.1 - 1.4 yritysten

liikevaihdolla painotettuna ja toimialakohtaisissa tuloksissa (kuvat 2.1, 3.1, 4.1, 5.1, 6.1) perusjoukon yritysmäärän mukaisesti painotettuina.

Alueellisissa esityksissä Suomi on jaettu kahteen osaan. Etelä- ja Länsi-Suomi käsittää Etelä- ja Länsi-Suomen läänit sekä Ahvenanmaan. Pohjois- ja Itä-Suomi sisältää Itä-Suomen, Oulun ja Lapin läänit (kuva 1.2). Tuloksissa yrityksistä 67 % edusti Etelä- ja Länsi-Suomea ja 33 % Pohjois- ja Itä-Suomea.

Toimialakohtaiset tulokset (luvut 3.2 - 3.6) esitetään erikseen pienille yrityksille (liikevaihto alle 168 067 €) ja näitä suuremmille yrityksille (liikevaihto vähintään 168 067 €). Toimialakohtaisissa tuloksissa liikevaihtoluokista käytetään ilmaisuja *pienet ja suuret yritykset*. Pienten yritysten osuus tuloksissa oli 74 % ja suurten 26 %.

Lukumäärällä painotetuissa tuloksissa kalastusyrietykset painottuivat tuotantosuuntansa mukaan niin, että 79 % kalasti vain ruokakalaa, 20 % rehu- ja ruokakalaa, 1 % pelkästään rehu-kalaa. Yrityskoon mukaisissa tarkasteluissa (luku 3.2) pienistä kalastusyrietyksistä suurin osa kalasti puhtaasti ruokakalaa (82 %). Suurista yrityksistä 45 % kalasti sekä rehu- että ruokakalaa.

Kalanviljelyssä lukumäärään perustuvat tulokset painottuivat niin, että 43 % viljeli ainoastaan ruokakalaa, 48 % ainoastaan poikasia ja 9 % sekä ruokakalaa että poikasia. Yrityskoon mukaisissa tarkasteluissa (luku 3.3) pienistä kalanviljelijöistä suurin osa oli puhtaasti poikasviljelijöitä (56 %). Suurista viljelijöistä puhtaasti ruokalanviljelijöitä oli 50 % ja poikasviljelijöitä 31 %.

Vientiä koskevien tulosten laskennassa on huomioitu vain vientiyritysten (16 % perusjoukosta) näkemykset. Viennin määrää ja vientihinnoja koskevia tuloksia ei esitetä erikseen pienille ja suurille yrityksille vähäisen havaintomäärän vuoksi. Samasta syystä kalan vähittäiskaupan vientitietoja ei esitetä lainkaan.

Pienten yritysten osuus on perusjoukosta noin kolme neljäsosaa (74 %), joten niiden näkemyk-

set korostuvat yritysmäärän mukaisesti painoteuissa tuloksissa (luvut 3.2 - 3.6). Vastaavasti liikevaihdolla painotetuissa tuloksissa (luku 3.1) korostuvat kaikkein suurimpien yritysten näkemykset voimakkaasti.

2.4 TULOSTEN LUOTETTAVUUS

Otosasetelman laadinnassa ja otoksen kiintiönissä oli käytettävissä runsaasti taustatietoja perusjoukon rakenteesta, joten otanta voitiin suunnitella tältä osin tarkoituksenmukaiseksi. Peittovirhettä voitiin vähentää poistamalla otoksesta ylipiitto haastattelujen yhteydessä. Alipeiton suuruutta ei pystytty arvioimaan, mutta ilmeistä on, että rekisteristä puuttuu jonkin verran uusia yrityksiä. Toteutunut haastatteluaineisto vastasi varsin tarkasti tutkitun perusjoukon rakennetta. Tulosten tulkintaan pieni ali- tai ylipiitto ei vaikuta, sillä osituksen mukaiset painokertoimet korjaavat jakaumat perusjoukkoa vastaaviksi.

Yritysten vastausprosentti oli korkea (82,7 %). Lisäksi vastauskadon vaikutukset voitiin korjata

3. TULOKSET

3.1 KALATALOUSELINKEINO

Koko elinkeinon kehitysindikaattori helmikuussa 2006 osoitti, että kalatalousyritysten taloudellinen tilanne oli kehittynyt kokonaisuuden kannalta myönteisesti edellisen 12 kuukauden aikana. Liikevaihtopainotettu kehitysindikaattori oli kohonnut selvästi edellisvuoden mittauksesta, ja indikaattorin arvo oli korkein tähänastisista. Lukumääräpainotettu indikaattori oli sen sijaan kehittynyt maltillisesti. Taloudellisen tilanteen uskottiin yleisesti edelleen kohentuvan seuraavan vuoden aikana. Liikevaihtopainotetut arviot toteutuneesta kehityksestä ja tulevaisuudennäkymistä olivat myönteisempiä kuin yritysmäärällä painotetut arviot. Liikevaihtopainotetut tulokset korostavat kaikkein suurimpien yritysten näkemyksiä (kuva 1.1).

Alueellisessa liikevaihtopainotetussa tarkastelussa sekä Etelä- ja Länsi-Suomen että Pohjois- ja Itä-Suomen yritykset arvioivat toteutuneen taloudellisen kehityksen hyvin suotuisaksi.

tehokkaasti käytetyillä menetelmillä (painotus, kalibrointi).

Otantavirheen suuruutta arvioitiin laskemalla yksittäisille mittareille 95 prosentin luottamuskäytöt toimialatasolla. Vastausjakaumien luottamuskäytöt olivat suuruusluokaltaan yleensä alle +/- 5 prosenttiyksikköä. Ositetasoisissa tuloksissa vaihtelu voi olla jonkin verran suurempaa.

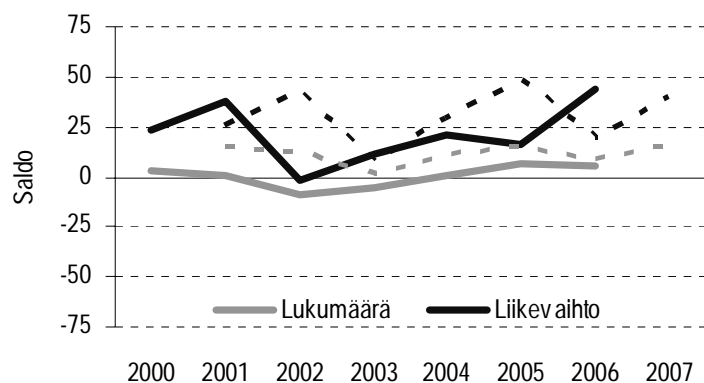
Mittausvirheiden välttäminen oli keskeinen tavoite mittaristosuunnittelussa. Käytetyt mittarit noudattivat barometreissa yleisesti käytettyjä muotoiluja, ja niiden vastausvaihtoehdot olivat yksinkertaisia. Lisäksi mittareiden toimivuus oli testattu esitutkimuksella yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa, mikä osaltaan vähensi väärikäsityksistä aiheutuvien mittausvirheiden mahdollisuutta. Haastattelijoiden antaman palautteen mukaan vastaajat ymmärsivät kysymysten sisällön hyvin, eikä tulkintaongelmia juurikaan esiintynyt.

Etelä- ja Länsi-Suomen yritysten arviot toteutuneesta kehityksestä olivat tällä kertaa Pohjois- ja Itä-Suomen yrityksiä myönteisempiä. Taloudelliset näkymät seuraavalle 12 kuukaudelle olivat molemmilla alueilla luottavaisia (kuva 1.2).

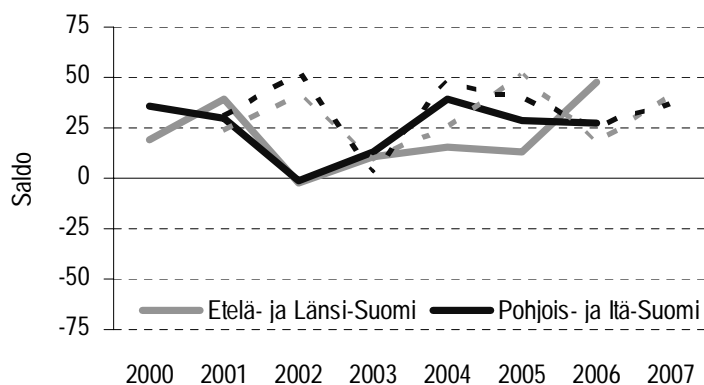
Vientiyritysten liikevaihtopainotetut arviot toteutuneesta kehityksestä olivat erittäin myönteisiä ja kehityksen uskottiin jatkuvan nousujohteisena. Kotimarkkinayritysten arviot toteutuneesta ja odotettavissa olevasta kehityksestä olivat vientiyrityksiä maltillisempia, mutta silti selvästi positiivisia (kuva 1.3).

Toimialokohtaiset liikevaihdolla painotetut näkemykset toteutuneesta kehityksestä olivat kalastusta lukuunottamatta vahvasti myönteisiä. Kalastuksen näkemykset toteutuneesta kehityksestä olivat neutraalilla tasolla. Liikevaihtopainotetut odotukset tulevalle 12 kuukaudelle olivat kaikilla toimialoilla selvästi myönteisiä (kuva 1.4).

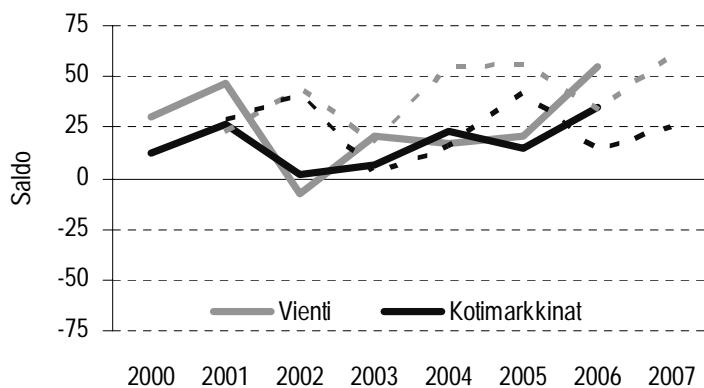
KALATALOUSELINKEINO

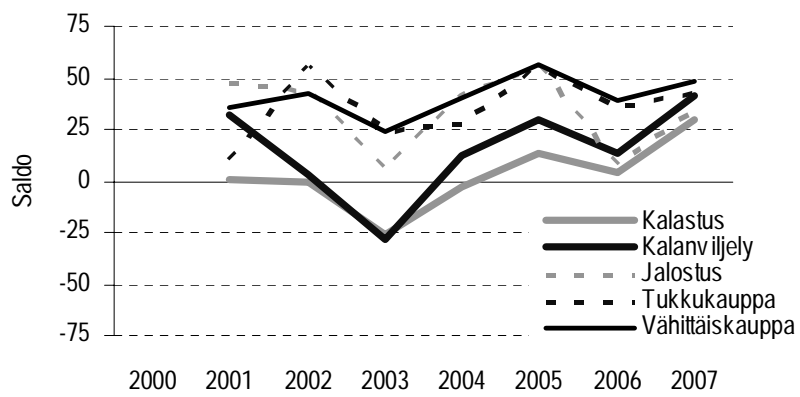
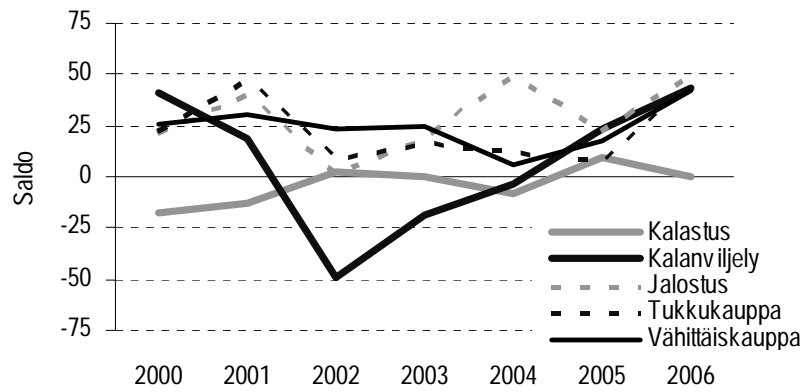
Kuva 1.1. Kalatalouselinkeinon kehitysindikaattori (yhtenäinen viiva) ja luottamusindikaattori (katkoviiva) yritysten lukumäärän ja liikevaihdon mukaan painotettuna.

Kuva 1.2. Kalatalouselinkeinon kehitysindikaattori (yhtenäinen viiva) ja luottamusindikaattori (katkoviiva) alueittain yritysten liikevaihdon mukaan painotettuna.

Kuva 1.3. Vienti- ja kotimarkkinayritysten kehitysindikaattori (yhtenäinen viiva) ja luottamusindikaattori (katkoviiva) liikevaihdon mukaan painotettuna.

Kuva 1.4. Kalatalouden eri toimialojen kehitysindikaattori (ylempi) ja luottamusindikaattori (alempi) liikevaihdon mukaan painotettuna.

3.2 KALASTUS

Kalastuksen taloudellista kehitystä kuvaava kehitysindikaattori oli pienillä yrityksillä negatiivinen. Suurilla yrityksillä kehitysindikaattori oli puolestaan positiivinen. Luottamusindikaattorin mukaan näkymät tulevalle vuodelle olivat pienillä yrityksillä lähinnä vakaat, kuten aikaisempinakin vuosina. Suurten kalastusyritysten luottamus tulevaisuuteen oli nyt voimakkaasti positiivinen (kuva 2.1).

Tarkasteltaessa yksittäisiä mittareita suuret kalastusyritykset näkivät taloudellisen tilanteensa kehittyneen myönteisesti. Pienet kalastusyritykset näkivät talouskehityksensä lievästi negatiiviseksi. Suurilla yrityksillä oli pieniä yrityksiä selvästi myönteisemmät odotukset tulevasta kehityksestä (kuva 2.2).

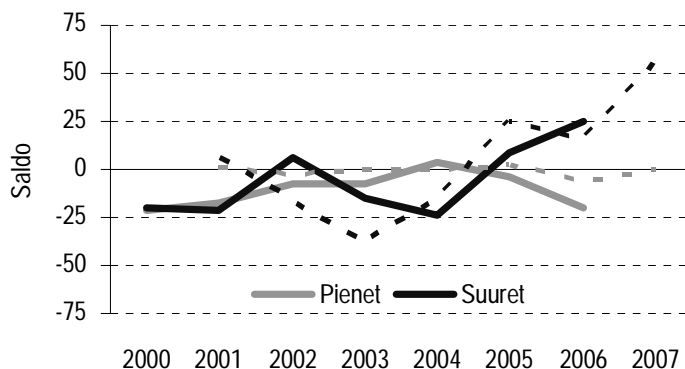
Kalatuotteiden menekin osalta suuret yritykset arvioivat tilanteen kohentuneen kotimarkkinoilla. Pienet yritykset arvioivat menekkikehityksen lähinnä tasaiseksi. Menekki-odotukset kotimaan markkinoilla olivat kuitenkin myönteisiä (kuva 2.3). Suurten yritysten käsitykset kotimaassa toteutuneesta hintakehityksestä olivat kääntyneet myönteisiksi. Pienten yritysten arvio toteutuneesta hintakehityksestä kotimarkkinoilla oli nyt neutraalilla tasolla. Odotukset tulevasta kotimarkkinahinnoista olivat jonkin verran positiivisia (kuva 2.4).

Arviot tärkeimpien kalatuotteiden vientimäärän kehityksestä oli edellisvuoden tapaan negatiivi-

nen. Sen sijaan vientiodotukset olivat jonkin verran myönteisiä (kuva 2.5). Vientihintojen kehitys arvioitiin neutraaliksi. Odotukset vientihinnoista jatkuivat samansuuntaisina (kuva 2.6).

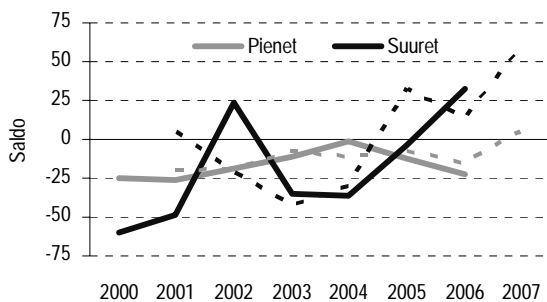
Kalastusyritysten tuotantokustannukset olivat kasvaneet molemmissa yrityskokoluokissa selvästi. Kustannusten uskottiin yleisesti kasvavan tulevan 12 kuukauden aikana (kuva 2.7). Suuret yritykset arvioivat kokonaisliikevaihdon kasvaneen selvästi. Pienet yritykset arvioivat kokonaisliikevaihdon laskeneen edellisvuodesta. Suurten yritysten odotukset tulevasta liikevaihdosta olivat hyvin myönteisiä. Pienten yritysten liikevaihto-odotukset olivat lähinnä neutraaleja (kuva 2.8).

Suuret yritykset arvioivat henkilöstömäärän kasvaneen. Pienet yritykset arvioivat henkilöstömäärän säilyneen ennallaan ja uskoivat henkilöstömäärän pysyvän vakaana myös vastaisuudessa. Suuret yritykset uskoivat henkilöstömäärän kasvavan tulevaisuudessa (kuva 2.9). Suuret ja pienet yritykset arvioivat toteutuneiden investointien muutoksen negatiiviseksi. Arviot investointinäköymistä olivat suurten yritysten osalta jonkin verran positiivisia ja pienten yritysten osalta aavistuksen negatiivisia (kuva 2.10). Pienet yritykset arvioivat elinkeinotukien määrän säilyneen lähinnä ennallaan ja suuret yritykset lievästi vähentyneiksi. Suurilla yrityksillä oli hieman pieniä yrityksiä myönteisemmät odotukset tulevasta elinkeinotuista (kuva 2.11).

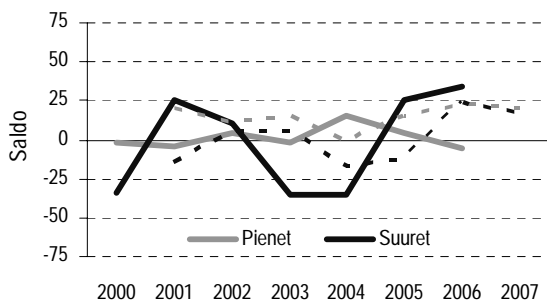

Kuva 2.1. Kalastusyritysten kehitysindikaattori (yhtenäinen viiva) ja luottamusindikaattori (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan.

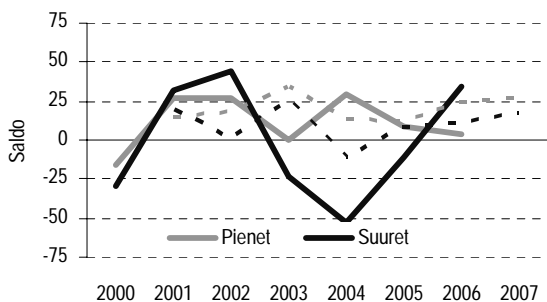
KALASTUS

Kuva 2.2. Kalastusyritysten **taloudellisen tilanteen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

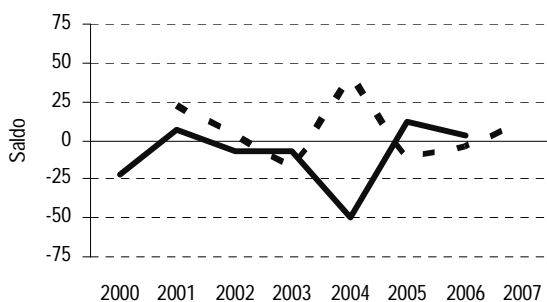
Kuva 2.3. Kalastusyritysten **kotimaan menekin** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Kuva 2.4. Kalastusyritysten tärkeimpien kalatuotteiden **kotimaan keskihintojen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

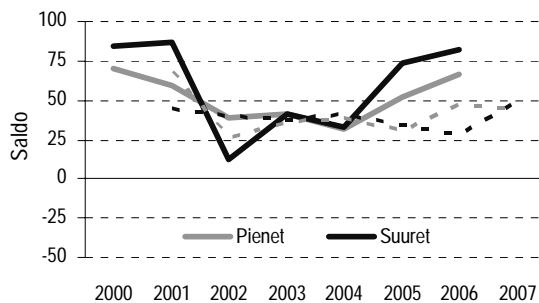

Kuva 2.5. Kalastusyritysten tärkeimpien kalatuotteiden **vientimäärän** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) helmikuussa 2000 – 2006 (liikevaihtoluokat yhdistetty).

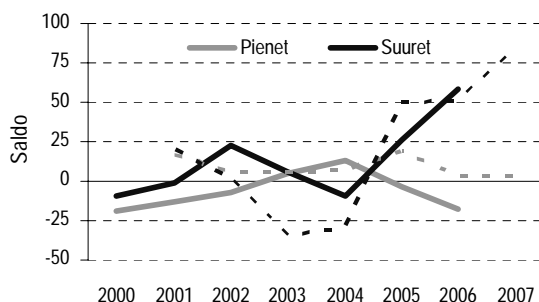

Kuva 2.6. Kalastusyritysten tärkeimpien kalatuotteiden keskimääräisten **vientihintojen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) helmikuussa 2000 – 2006 (liikevaihtoluokat yhdistetty).

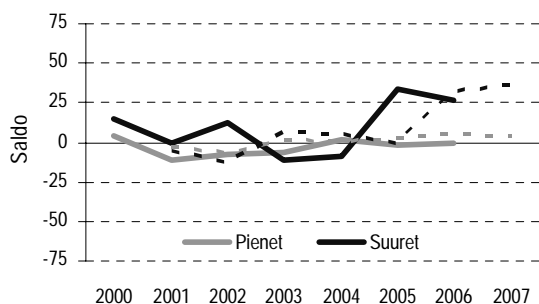
Kuva 2.7. Kalastusyritysten **tuotantokustannusten** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006 (huomautus: asteikko erilainen kuin muissa kuvissa).

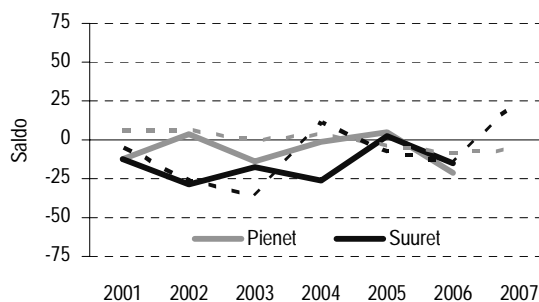
Kuva 2.8. Kalastusyritysten **kokonaisliikevaihdon** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006 (huomautus: asteikko erilainen kuin muissa kuvissa).

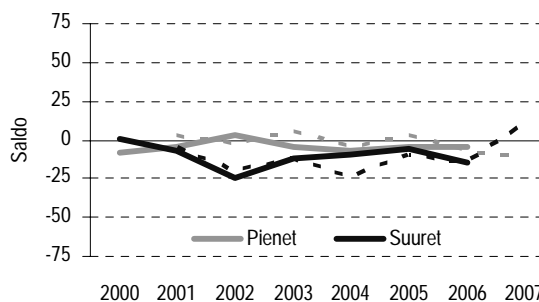
Kuva 2.9. Kalastusyritysten palkallisena työskentelevän **henkilöstön** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Kuva 2.10. Kalastusyritysten **investointien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Kuva 2.11. Kalastusyritysten **elinkeinotukien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Taulukko 4. Kalastusyritysten vastausjakaumat (%) yritysten koon mukaan vuonna 2006.

Kuva-numero	Kuvan aihe		Yrityksen koko	Parempi/suurempi/korkeampi %	Ennallaan %	Heikempi/pienempi/alhaisempi %	Ei osaa sanoa %
2.2.	Taloudellinen tilanne	Toteutunut	Pienet	14,1	47,6	36,5	1,8
			Suuret	50,3	31,4	18,3	0,0
		Odotukset	Pienet	26,9	44,1	21,7	7,3
			Suuret	66,3	25,7	8,1	0,0
2.3.	Kotimaan menekki	Toteutunut	Pienet	19,1	52,6	24,8	3,6
			Suuret	33,6	56,2	0,0	10,2
		Odotukset	Pienet	37,8	35,5	17,4	9,2
			Suuret	33,6	50,6	15,9	0,0
2.4.	Kotimaan keskihinnat	Toteutunut	Pienet	24,1	55,4	20,4	0,0
			Suuret	49,7	24,2	15,9	10,2
		Odotukset	Pienet	36,7	52,2	9,4	1,7
			Suuret	40,4	35,9	23,7	0,0
2.5.	Vientimäärä	Toteutunut	kaikki	18,1	34,9	32,2	14,8
		Odotukset	kaikki	44,4	23,4	32,2	0,0
2.6.	Vientihinnat	Toteutunut	kaikki	34,9	31,1	31,7	2,4
		Odotukset	kaikki	42,1	23,9	31,7	2,4
2.7.	Tuotantokustannukset	Toteutunut	Pienet	72,1	22,6	5,3	0,0
			Suuret	81,7	8,1	0,0	10,2
		Odotukset	Pienet	49,6	39,4	5,6	5,5
			Suuret	49,2	32,0	0,0	18,8
2.8.	Kokonaisliikevaihto	Toteutunut	Pienet	19,4	41,3	37,5	1,8
			Suuret	58,2	31,6	0,0	10,2
		Odotukset	Pienet	25,7	48,7	22,2	3,5
			Suuret	84,1	15,9	0,0	0,0
2.9.	Henkilöstö	Toteutunut	Pienet	3,1	92,9	4,0	0,0
			Suuret	26,1	63,7	0,0	10,2
		Odotukset	Pienet	5,8	90,5	2,0	1,7
			Suuret	36,6	63,4	0,0	0,0
2.10.	Investoinnit	Toteutunut	Pienet	12,3	54,8	32,9	0,0
			Suuret	16,0	42,2	31,6	10,2
		Odotukset	Pienet	18,1	53,4	24,9	3,7
			Suuret	26,4	73,6	0,0	0,0
2.11.	Elinkeinotuet ¹⁾	Toteutunut	Pienet	6,1	76,0	10,0	7,9
			Suuret	10,0	47,9	23,9	18,1
		Odotukset	Pienet	4,1	76,8	14,3	4,8
			Suuret	18,6	73,3	8,2	0,0

¹⁾ yritykset, joilla ei ollut elinkeinotukea, sisältyvät ennallaan -vaihtoehtoon

3.3 KALANVILJELY

Sekä suurten että pienten kalanviljely-yritysten kehitysindikaattorien taso oli kohentunut edellisvuodesta. Etenkin suurten yritysten toteutunutta talouskehitystä kuvaava indikaattori oli nyt selvästi positiivinen. Suurten kalanviljely-yritysten luottamus tulevaisuuteen oli luottamusindikaattorien mukaan vahvasti optimistinen. Pienten yritysten luottamus oli varovaisen positiivinen (kuva 3.1).

Yksittäisten mittareiden tarkastelussa suuret kalanviljely-yritykset kokivat taloudellisen tilanteen muutoksen olleen selvästi positiivisen. Pienten yritysten käsitys toteutuneesta kehityksestä oli maltillisempi. Suurten yritysten odotukset tulevasta olivat vahvasti optimistisia. Pienten yritysten odotukset olivat neutraaleja (kuva 3.2).

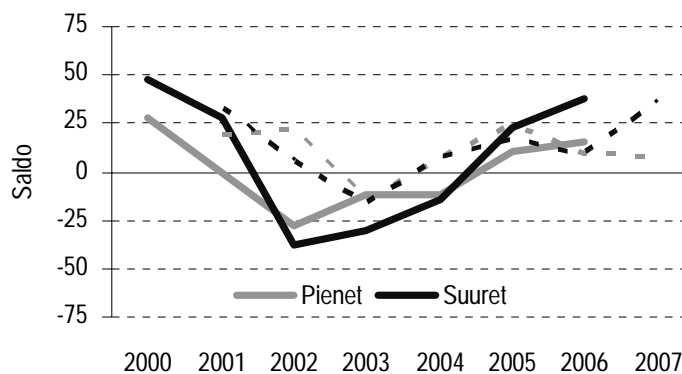
Toteutunut menekkimuutos kotimarkkinoilla oli suurilla yrityksillä myönteinen, ja pienillä yrityksillä muutos oli neutraali. Yrityskoosta riippumatta odotukset kotimaan menekin muutoksesta olivat edelleen jonkin verran luottavaisia (kuva 3.3). Kotimaan toteutunut hintakehitys oli suurten yritysten osalta vahvasti myönteistä ja pienten yritysten osalta jonkin verran myönteistä. Vastaavasti myös hintaodotukset jatkuivat myönteisinä (kuva 3.4).

Vientiä harjoittavat kalanviljelijät arvioivat vientimääränsä kehittyneen suotuisammin kuin kertaakaan aikaisemmin seurantajaksolla. Samoin odotukset vientimäärän kehityksestä olivat

vahvempia kuin kertaakaan aikaisemmin (kuva 3.5). Näkemykset vientihintojen toteutuneesta muutoksesta ja odotukset tulevasta kehityksestä olivat vahvasti positiivisia (kuva 3.6).

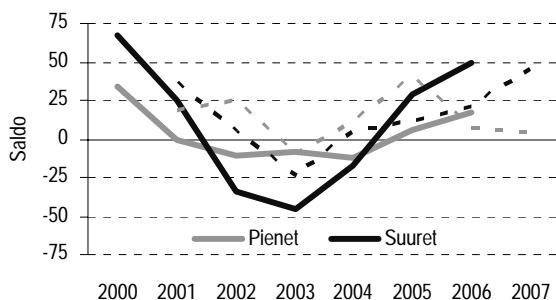
Kalanviljely-yritykset arvioivat tuotantokustannustensa kasvaneen selvästi. Kuten edellisenä vuonnakin, kustannusten kasvuun uskottiin yleisesti myös tulevaisuudessa (kuva 3.7). Kalanviljely-yritykset arvioivat kokonaisliikevaihdon toteutuneen muutoksen ja tulevaisuudenodotukset positiiviseksi. Saldoluvun mukaan suurten yritysten arviot toteutuneesta ja odotettavissa olevasta liikevaihdosta olivat pieniä yrityksiä korkeammalla tasolla (kuva 3.8).

Kalanviljely-yritysten henkilöstömäärä oli säilynyt hyvin vakaana. Odotukset henkilöstömäärän kehityksestä olivat nyt aavistuksen kasvuhakuisia (kuva 3.9). Yritysten arviot toteutuneesta investointikehityksestä olivat lievästi positiivisen puolella. Pienet yritykset arvioivat tulevat investoinnit lähinnä nykyiselle tasolle. Suuret yritykset olivat tältä osin aavistuksen odottavaisempia (kuva 3.10). Elinkeinotukien osalta ei ollut edellisvuosien tapaan tapahtunut merkittäviä muutoksia, eikä suuria muutoksia ollut näköpiirissä (kuvat 3.11).

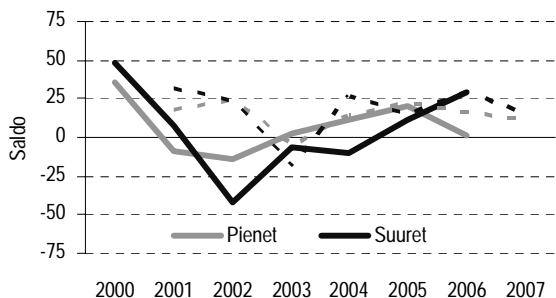

Kuva 3.1. Kalanviljely-yritysten kehitysindikaattori (yhtenäinen viiva) ja luottamusindikaattori (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan.

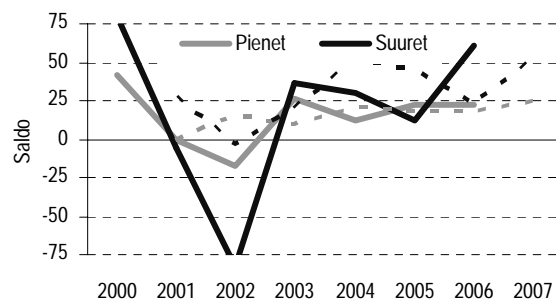
KALANVILJELY

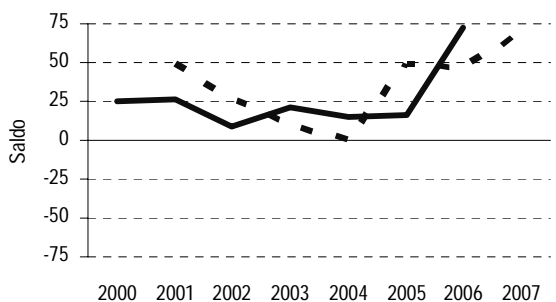
Kuva 3.2. Kalanviljely-yritysten **taloudellisen tilanteen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

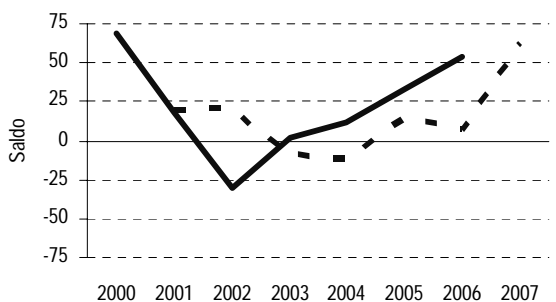
Kuva 3.3. Kalanviljely-yritysten **kotimaan menekin** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Kuva 3.4. Kalanviljely-yritysten tärkeimpien kalatuotteiden **kotimaan keskihintojen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

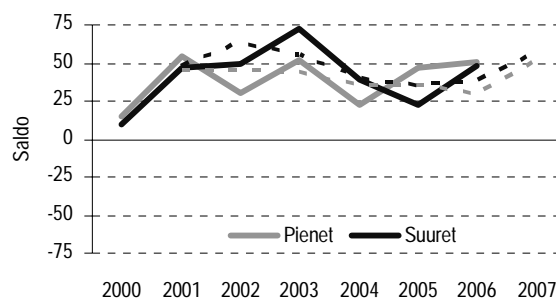

Kuva 3.5. Kalanviljely-yritysten tärkeimpien kalatuotteiden **vientimäärän** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) helmikuussa 2000 – 2006 (liikevaihtoluokat yhdistetty).

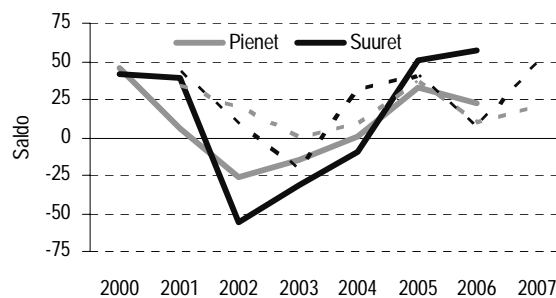

Kuva 3.6. Kalanviljely-yritysten tärkeimpien kalatuotteiden keskimääräisten **vientihintojen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) helmikuussa 2000 – 2006 (liikevaihtoluokat yhdistetty).

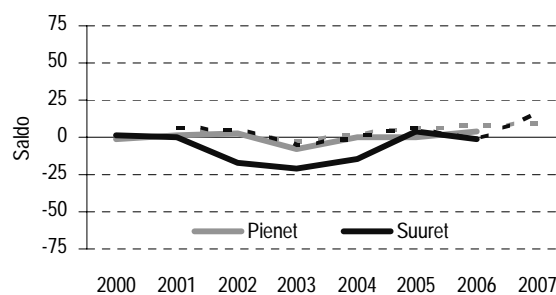
Kuva 3.7. Kalanviljely-yritysten **tuotantokustannusten** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

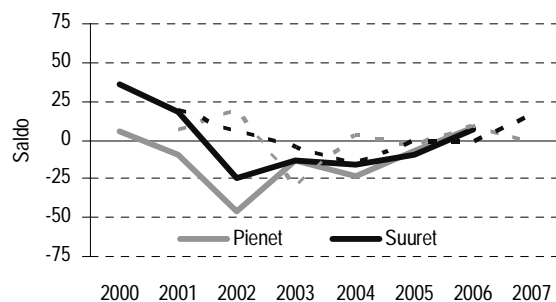
Kuva 3.8. Kalanviljely-yritysten **kokonaisliikevaihdon** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

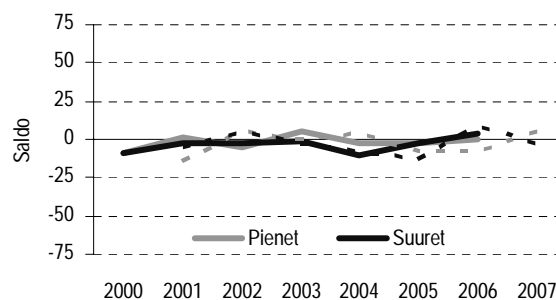
Kuva 3.9. Kalanviljely-yritysten palkallisena työskentelevän **henkilöstön** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Kuva 3.10. Kalanviljely-yritysten **investointien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Kuva 3.11. Kalanviljely-yritysten **elinkeinotukien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Taulukko 5. Kalanviljely-yritysten vastausjakaumat (%) yritysten koon mukaan vuonna 2006.

Kuva- numero	Kuvan aihe		Yrityksen koko	Parempi/ suurempi/ korkeampi %	Ennallaan %	Heikompi/ pienempi/ alhaisempi %	Ei osaa sanoa %
3.2.	Taloudellinen tilanne	Toteutunut	Pienet	28,0	58,6	11,3	2,2
			Suuret	52,0	43,4	2,3	2,3
		Odotukset	Pienet	23,4	56,0	18,4	2,2
			Suuret	47,6	45,5	2,3	4,6
3.3.	Kotimaan menekki	Toteutunut	Pienet	25,3	43,4	24,5	6,8
			Suuret	34,0	59,1	4,6	2,3
		Odotukset	Pienet	27,5	53,8	16,5	2,2
			Suuret	22,6	68,2	6,9	2,3
3.4.	Kotimaan keskihinnat	Toteutunut	Pienet	30,0	53,6	7,2	9,2
			Suuret	65,8	27,3	4,6	2,3
		Odotukset	Pienet	28,4	64,3	2,9	4,4
			Suuret	54,1	36,6	2,3	7,0
3.5.	Vientimäärä	Toteutunut	kaikki	72,8	11,6	0,0	15,5
		Odotukset	kaikki	70,4	29,6	0,0	0,0
3.6.	Vientihinnat	Toteutunut	kaikki	53,4	6,4	0,0	40,2
		Odotukset	kaikki	63,0	37,0	0,0	0,0
3.7.	Tuotantokustannukset	Toteutunut	Pienet	58,0	30,5	6,8	4,7
			Suuret	55,0	36,0	6,7	2,3
		Odotukset	Pienet	56,7	31,6	4,3	7,4
			Suuret	59,5	33,6	2,3	4,6
3.8.	Kokonaisliikevaihto	Toteutunut	Pienet	42,5	35,6	19,7	2,2
			Suuret	63,4	27,3	7,0	2,3
		Odotukset	Pienet	35,7	41,3	15,8	7,2
			Suuret	52,1	38,6	4,6	4,6
3.9.	Henkilöstö	Toteutunut	Pienet	6,0	89,6	2,2	2,2
			Suuret	8,3	80,4	9,0	2,3
		Odotukset	Pienet	9,0	85,4	0,0	5,6
			Suuret	18,2	77,3	2,3	2,3
3.10.	Investoinnit	Toteutunut	Pienet	27,3	50,9	19,7	2,2
			Suuret	25,1	54,2	18,4	2,3
		Odotukset	Pienet	20,7	55,0	22,2	2,2
			Suuret	33,6	43,6	18,2	4,6
3.11.	Elinkeinotuet ¹⁾	Toteutunut	Pienet	8,3	74,9	8,2	8,7
			Suuret	13,6	65,7	9,3	11,5
		Odotukset	Pienet	13,5	70,6	8,3	7,6
			Suuret	17,9	48,0	20,7	13,5

¹⁾ yritykset, joilla ei ollut elinkeinotukea, sisältyvät ennallaan -vaihtoehtoon

3.4 KALANJALOSTUS

Kalanjalostusyritysten kehitysindikaattorit olivat myönteisiä. Luottamusindikaattorin mukaan myös näkymät tulevalle vuodelle jatkuivat myönteisinä sekä suurissa että pienissä jalostusyrityksissä (kuva 4.1).

Tarkasteltaessa yksittäisiä mittareita sekä pienet että suuret kalanjalostajat näkivät yritystensä toteutuneen taloudellisen tilanteen kehityksen positiivisena. Myös odotukset tulevalle 12 kuukaudelle olivat myönteisiä sekä pienillä että suurilla jalostusyrityksillä (kuva 4.2).

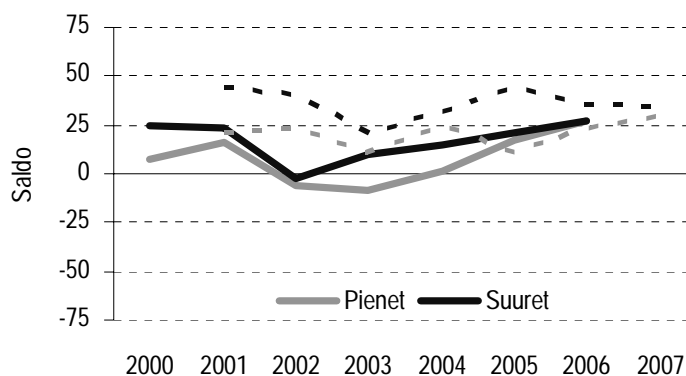
Jalostusyritysten kotimaan menekkimuutos oli edellisvuoden tapaan suotuisaa. Jalostusyritysten näkemykset tulevasta menekistä olivat luottavaisia (kuva 4.3). Sekä suurten että pienten kalanjalostajien näkemykset keskihintojen muutoksista kotimarkkinoilla olivat edelleen suotuisat. Sama koski kotimarkkinoiden hintaodotuksia (kuva 4.4).

Vientimäärän kehitys oli arvioitu kääntyneen suotuisaan suuntaan, ja odotukset tulevasta olivat hyvin luottavaisia (kuva 4.5). Jalostusyri-

tysten mielestä kalan keskihinnat vientimarkkinoilla olivat pysyneet suhteellisen tasaisina viimeisten 12 kuukauden aikana. Odotuksia hintojen noususta oli kuitenkin näköpiirissä (kuva 4.6).

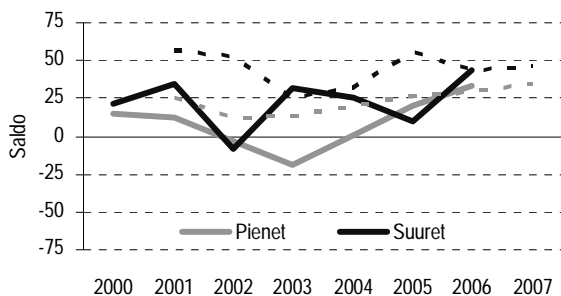
Kalanjalostusyritysten tuotantokustannusten kasvu oli ollut voimakasta ja kehityksen oletettiin jatkuvan samansuuntaisena (kuva 4.7). Jalostusyritysten liikevaihto oli keskimäärin selvästi kasvanut viimeisen 12 kuukauden aikana. Myös liikevaihdon kasvunäkymät olivat hyvin optimistisia (kuva 4.8).

Henkilöstön määrän kehitys oli hieman nousujohteinen. Saman suuntaisen kehityksen uskottiin jatkuvan tulevan 12 kuukauden aikana (kuva 4.9). Investointikehitys olivat pienillä ja suurilla yrityksillä lähinnä neutraalilla tasolla. Tilanteen uskottiin säilyvän samansuuntaisena tulevan vuoden aikana (kuva 4.10). Elinkeinotukien osalta muutokset olivat suhteellisen vähäisiä. Odotukset tulevalle vuodelle olivat hieman nykytilannetta lupaavampia (kuva 4.11).

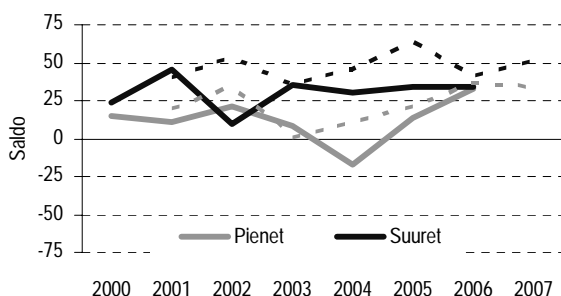

Kuva 4.1. Kalanjalostusyritysten kehitysindikaattori (yhtenäinen viiva) ja luottamusindikaattori (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan.

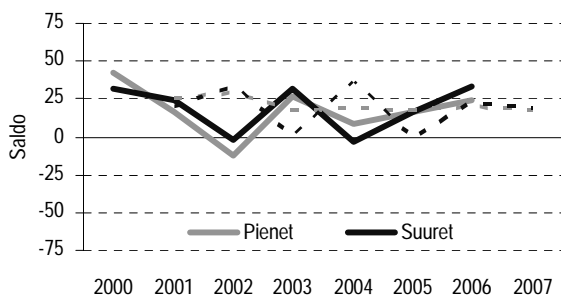
KALANJALOSTUS

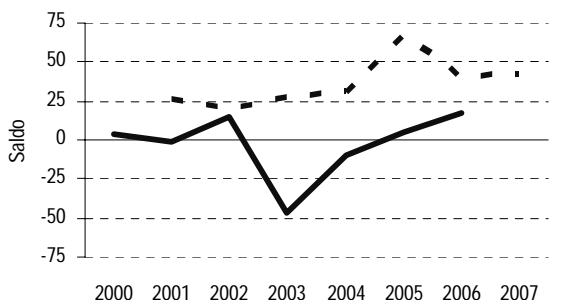
Kuva 4.2. Kalanjalostusyritysten **taloudellisen tilanteen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Kuva 4.3. Kalanjalostusyritysten **kotimaan menekin** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Kuva 4.4. Kalanjalostusyritysten tärkeimpien kalatuotteiden **kotimaan keskihintojen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

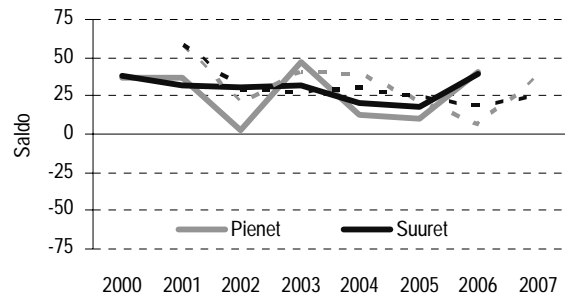

Kuva 4.5. Kalanjalostusyritysten tärkeimpien kalatuotteiden **vientimäärän** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) helmikuussa 2000 – 2006 (liiketoimintaluokat yhdistetty).

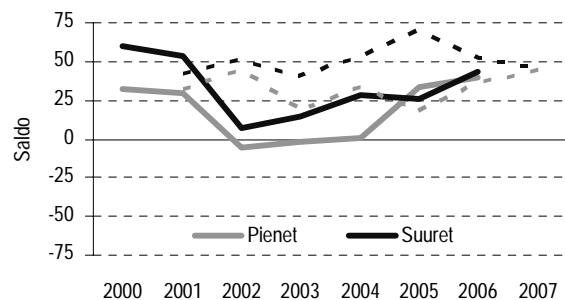

Kuva 4.6. Kalanjalostusyritysten tärkeimpien kalatuotteiden keskimääräisten **vientihintojen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) helmikuussa 2000 – 2006 (liiketoimintaluokat yhdistetty).

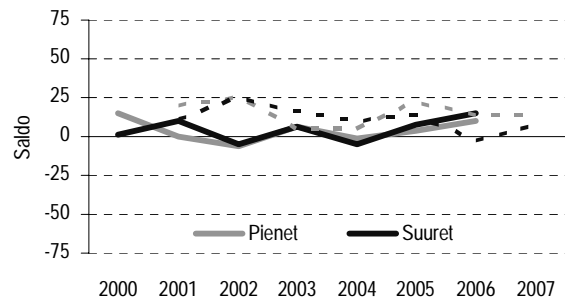
Kuva 4.7. Kalanjalostusyritysten **tuotantokustannusten** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

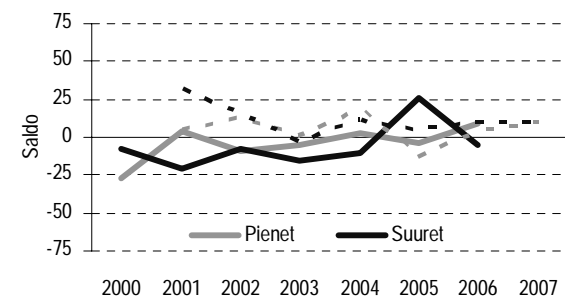
Kuva 4.8. Kalanjalostusyritysten **kokonaisliikevaihdon** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

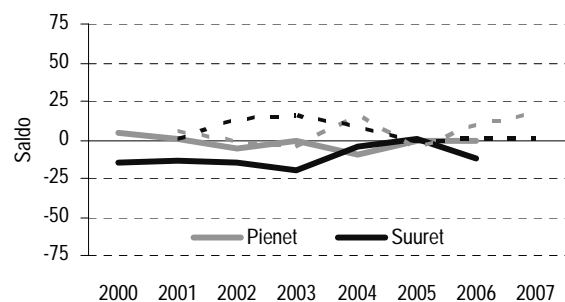
Kuva 4.9. Kalanjalostusyritysten palkallisena työskentelevän **henkilöstön** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Kuva 4.10. Kalanjalostusyritysten **investointien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Kuva 4.11. Kalanjalostusyritysten **elinkeinotukien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Taulukko 6. Kalanjalostusyritysten vastausjakaumat (%) yritysten koon mukaan vuonna 2006.

Kuva-numero	Kuvan aihe		Yrityksen koko	Parempi/ suurempi/ korkeampi %	Ennallaan %	Heikempi/ pienempi/ alhaisempi %	Ei osaa sanoa %
4.2.	Taloudellinen tilanne	Toteutunut	Pienet	47,0	38,8	14,2	0,0
			Suuret	53,2	32,0	9,9	5,0
		Odotukset	Pienet	44,5	45,1	10,4	0,0
			Suuret	48,4	49,1	2,5	0,0
4.3.	Kotimaan menekki	Toteutunut	Pienet	47,4	34,8	14,2	3,6
			Suuret	51,1	26,7	17,3	4,9
		Odotukset	Pienet	47,8	34,6	14,0	3,6
			Suuret	53,2	39,4	2,5	4,9
4.4.	Kotimaan keskihinnat	Toteutunut	Pienet	31,0	62,2	6,8	0,0
			Suuret	41,0	49,1	7,4	2,5
		Odotukset	Pienet	20,6	65,2	3,4	10,8
			Suuret	19,3	80,7	0,0	0,0
4.5.	Vientimäärä	Toteutunut	kaikki	34,6	48,1	17,3	0,0
		Odotukset	kaikki	42,2	57,8	0,0	0,0
4.6.	Vientihinnat	Toteutunut	kaikki	21,1	65,2	13,6	0,0
		Odotukset	kaikki	24,2	69,3	0,0	6,6
4.7.	Tuotantokustannukset	Toteutunut	Pienet	47,4	41,9	7,1	3,6
			Suuret	56,4	24,6	16,5	2,5
		Odotukset	Pienet	43,8	45,8	6,8	3,6
			Suuret	39,3	44,3	13,9	2,5
4.8.	Kokonaisliikevaihto	Toteutunut	Pienet	51,0	38,2	10,8	0,0
			Suuret	60,9	19,3	17,3	2,5
		Odotukset	Pienet	51,5	38,1	7,0	3,4
			Suuret	50,9	41,8	4,8	2,5
4.9.	Henkilöstö	Toteutunut	Pienet	13,1	83,3	3,6	0,0
			Suuret	34,2	44,3	19,0	2,5
		Odotukset	Pienet	13,8	86,2	0,0	0,0
			Suuret	17,1	71,0	9,5	2,5
4.10.	Investoinnit	Toteutunut	Pienet	19,9	69,4	10,7	0,0
			Suuret	24,0	41,8	29,2	5,0
		Odotukset	Pienet	30,8	48,5	20,8	0,0
			Suuret	24,7	61,0	14,3	0,0
4.11.	Elinkeinotuet ¹⁾	Toteutunut	Pienet	0,0	93,3	0,0	6,7
			Suuret	6,8	69,1	19,2	5,0
		Odotukset	Pienet	17,0	79,5	0,0	3,5
			Suuret	9,9	78,3	9,4	2,5

¹⁾ yritykset, joilla ei ollut elinkeinotukea, sisältyvät ennallaan -vaihtoehtoon

3.5 KALAN TUKKUKAUPPA

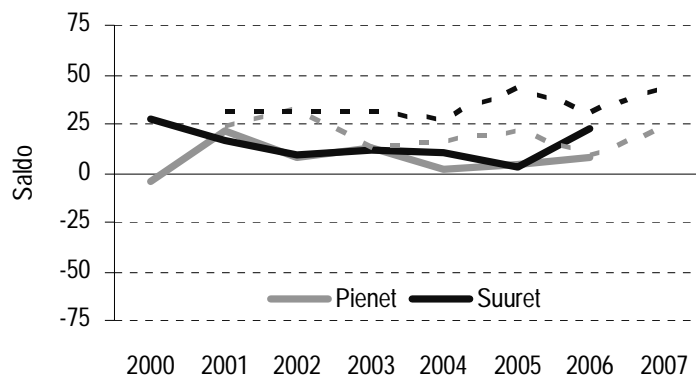
Suurten kalatukkuyritysten kehitysindikaattori oli noussut edellisvuodesta. Pienten tukkuyritysten kehitysindikaattorin nousu oli maltillisempaa. Luottamusindikaattorin mukaan pienten ja varsinkin suurten yritysten näkymät tulevalle 12 kuukaudelle olivat hyvin myönteisiä (kuva 5.1).

Kun tarkasteltiin yksittäisiä mittareita kalatukut näkivät taloudellisen kehityksen olleen myönteinen. Odotukset tulevalle vuodelle jatkuivat myönteisinä varsinkin suurten yritysten osalta (kuva 5.2). Tärkeimpien kalatuotteiden menekin kehitys kotimarkkinoilla arvioitiin edellisvuosien tapaan suotuisaksi erityisesti suurten yritysten keskuudessa. Kalatukkujen tulevan vuoden menekinäkymät kotimarkkinoilla olivat valoisa (kuva 5.3).

Kotimaisten keskihintojen osalta kalatukkujen näkemykset toteutuneesta kehityksestä olivat suotuisia. Kalatukkuyritykset arvioivat kotimaan hintojen kehittyvän suotuisasti myös jatkossa (kuva 5.4). Kalatuotteiden vientimäärän kehitys oli arvioitu edelleen lievästi negatiiviseksi. Vientiodotukset sitävastoin olivat lievästi myönteisiä (kuvat 5.5). Vientihintojen kehitys oli myönteinen ja samanlaisia näkymiä odotettiin tulevalle vuodelle (kuva 5.6).

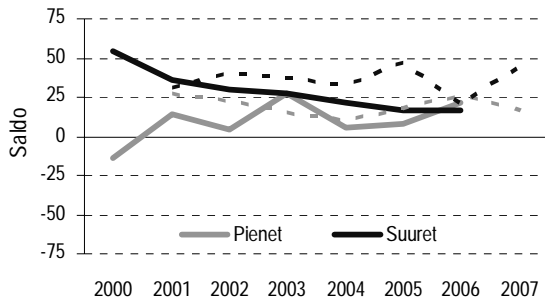
Kalatukkujen tuotantokustannukset olivat edelleen selvässä kasvussa. Suurten yritysten tuotantokustannusten odotettiin kasvavan selvästi myös jatkossa, pienet yritykset uskoivat tulevan kehityksen olevan edellisiä vuosia maltillisempaa (kuva 5.7). Tukkuyritysten liikevaihto oli kehittynyt suotuisasti kuluneen vuoden aikana, varsinkin suurilla yrityksillä oli ollut kasvua. Liikevaihdon kasvunäkymät olivat tukkuyrityksillä hyvin suotuisat (kuva 5.8). Henkilöstön määrän kehitys oli pysynyt pienillä yrityksillä lähinnä ennallaan. Suurilla yrityksillä henkilöstömäärä oli kasvanut. Henkilöstömäärän odotettiin kasvavan maltillisesti vastaisuudessa (kuva 5.9).

Suurten kalatukkuyritysten investointihalukkuus oli hivenen kasvanut aikaisempiin vuosiin verrattuna ja samansuuntaisen kehityksen uskottiin jatkuvan. Pienillä tukkuyrityksillä toteutunut investointikehitys oli edellisvuotta alavireisempi, mutta tulevan 12 kuukauden aikana investointikehityksen uskottiin olevan hieman suotuisampaa (kuva 5.10). Elinkeino-tukien osalta ei ollut tapahtunut kovin merkittäviä muutoksia, eikä muutoksia ollut näköpiirissä (kuva 5.11).

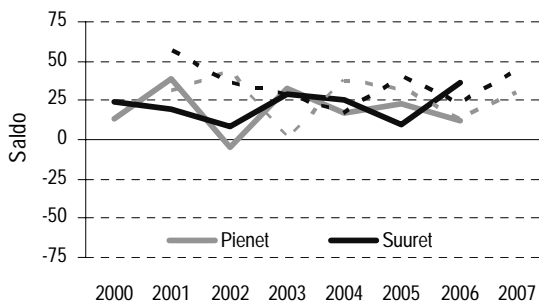

Kuva 5.1. Kalatukkuyritysten kehitysindikaattori (yhtenäinen viiva) ja luottamusindikaattori (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan.

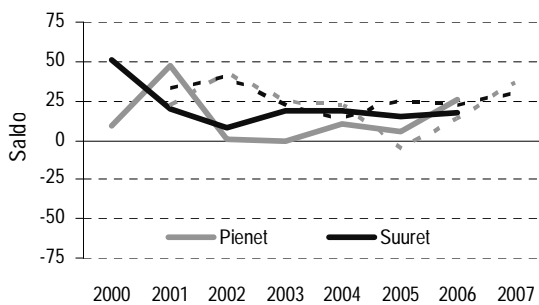
KALAN TUKKUKAUPPA

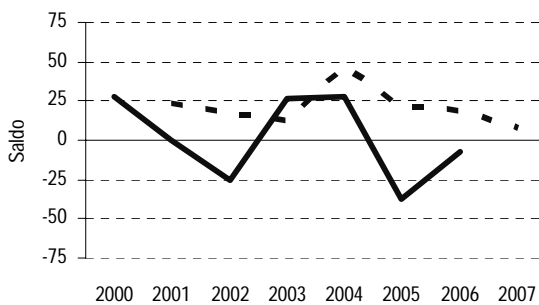
Kuva 5.2. Kalatukkuyritysten **taloudellisen tilanteen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

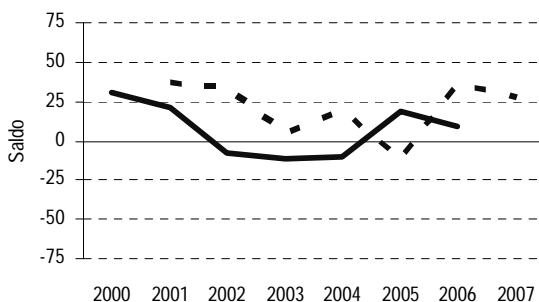
Kuva 5.3. Kalatukkuyritysten **kotimaan menekin** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Kuva 5.4. Kalatukkuyritysten tärkeimpien kalatuotteiden **kotimaan keskihintojen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

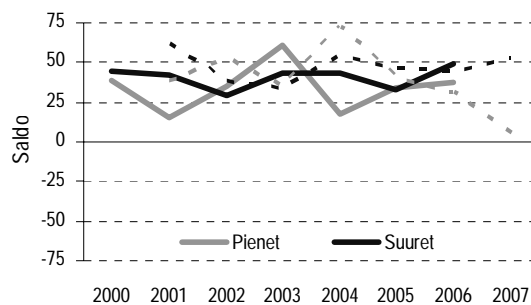

Kuva 5.5. Kalatukkuyritysten tärkeimpien kalatuotteiden **vientimäärän** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) helmikuussa 2000 – 2006 (liiketoimintaluokat yhdistetty).

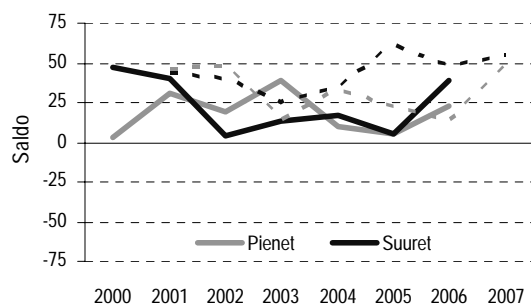

Kuva 5.6. Kalatukkuyritysten tärkeimpien kalatuotteiden keskimääräisten **vientihintojen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) helmikuussa 2000 – 2006 (liiketoimintaluokat yhdistetty).

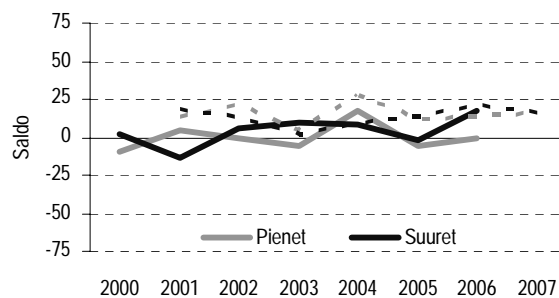
Kuva 5.7. Kalatukkuyritysten **tuotantokustannusten** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

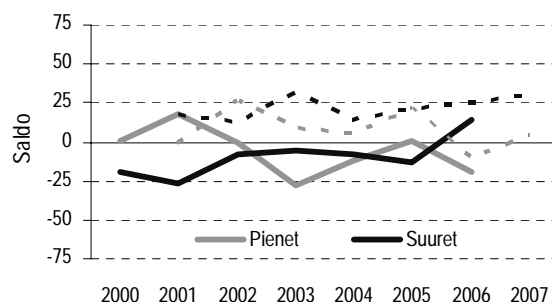
Kuva 5.8. Kalatukkuyritysten **kokonaisliikevaihdon** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

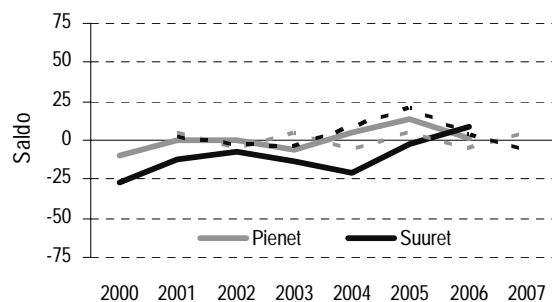
Kuva 5.9. Kalatukkuyritysten palkallisena työskentelevän **henkilöstön** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Kuva 5.10. Kalatukkuyritysten **investointien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Kuva 5.11. Kalatukkuyritysten **elinkeinotukien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Taulukko 7. Kalan tukkukauppayritysten vastausjakaumat (%) yritysten koon mukaan vuonna 2006.

Kuva- numero	Kuvan aihe		Yrityksen koko	Parempi/ suurempi/ korkeampi %	Ennallaan %	Heikompi/ pienempi/ alhaisempi %	Ei osaa sanoa %
5.2.	Taloudellinen tilanne	Toteutunut	Pienet	41,1	38,9	20,1	0,0
			Suuret	32,7	50,5	16,8	0,0
		Odotukset	Pienet	40,9	29,5	24,4	5,2
			Suuret	47,3	44,2	2,8	5,6
5.3.	Kotimaan menekki	Toteutunut	Pienet	36,0	39,8	24,1	0,0
			Suuret	50,2	35,8	13,9	0,0
		Odotukset	Pienet	40,8	48,9	10,3	0,0
			Suuret	50,0	41,6	5,6	2,8
5.4.	Kotimaan keskihinnat	Toteutunut	Pienet	35,3	55,2	9,6	0,0
			Suuret	38,9	39,1	22,0	0,0
		Odotukset	Pienet	42,2	52,6	5,2	0,0
			Suuret	38,7	50,1	8,4	2,8
5.5.	Vientimäärä	Toteutunut	kaikki	33,0	26,1	40,9	0,0
		Odotukset	kaikki	20,5	65,8	13,8	0,0
5.6.	Vientihinnat	Toteutunut	kaikki	40,7	27,1	32,2	0,0
		Odotukset	kaikki	33,8	52,4	6,9	6,9
5.7.	Tuotantokustannukset	Toteutunut	Pienet	44,0	38,7	6,4	10,8
			Suuret	55,2	39,2	5,6	0,0
		Odotukset	Pienet	15,2	64,5	9,5	10,8
			Suuret	52,7	44,5	0,0	2,8
5.8.	Kokonaisliikevaihto	Toteutunut	Pienet	45,9	30,8	23,4	0,0
			Suuret	55,6	27,6	16,8	0,0
		Odotukset	Pienet	52,3	33,7	4,5	9,5
			Suuret	61,2	30,4	5,6	2,8
5.9.	Henkilöstö	Toteutunut	Pienet	0,0	100,0	0,0	0,0
			Suuret	27,7	61,6	10,7	0,0
		Odotukset	Pienet	15,7	78,2	0,0	6,2
			Suuret	19,3	75,1	2,8	2,8
5.10.	Investoinnit	Toteutunut	Pienet	10,8	59,6	29,6	0,0
			Suuret	27,8	58,3	13,9	0,0
		Odotukset	Pienet	4,8	95,2	0,0	0,0
			Suuret	33,2	61,2	2,8	2,8
5.11.	Elinkeinotuet ¹⁾	Toteutunut	Pienet	10,8	69,6	10,1	9,5
			Suuret	16,7	60,9	8,4	14,1
		Odotukset	Pienet	4,8	85,7	0,0	9,5
			Suuret	13,7	55,9	19,6	10,8

¹⁾ yritykset, joilla ei ollut elinkeinotukea, sisältyvät ennallaan -vaihtoehtoon

3.6 KALAN VÄHITTÄISKAUPPA

Kalan vähittäiskaupan kehitysindikaattorit olivat säilyneet positiivisina. Erityisesti suurten yritysten kehitysindikaattori oli selvästi noussut edellisvuodesta. Luottamusindikaattorit tulevalle 12 kuukaudelle olivat edelleen positiivisia. Suurten vähittäiskauppojen luottamusindikaattori oli pieniä yrityksiä selvästi korkeammalla tasolla (kuva 6.1).

Yksittäisiä mittareita tarkasteltaessa varsinkin suuret kalan vähittäiskaupat näkivät yritystensä toteutuneen taloudellisen kehityksen erittäin myönteisenä. Etenkin suuret yritykset uskoivat myönteisen kehityksen jatkuvan (kuva 6.2).

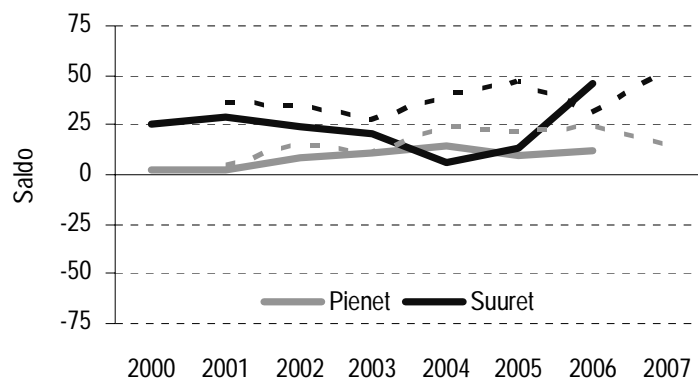
Tärkeimpien kalatuotteiden kotimaan menekin kehitys oli pienillä yrityksillä lähinnä ennallaan, mutta näkymät tulevalle 12 kuukaudelle olivat positiivisen odottavaisia. Suurilla yrityksillä kotimaan menekin kehitys oli ollut hyvin myönteistä ja samansuuntaisen kehityksen uskottiin jatkuvan (kuvat 6.3). Tärkeimpien kalatuotteiden keskihintojen kehitys kotimarkkinoilla oli ollut suotuisaa, ja tämä näkemys korostui etenkin suurten yritysten osalta. Myös hintaodotukset olivat varsinkin suurilla yrityksillä hyvin luottavaisia (kuva 6.4).

Kalan vähittäiskaupparyritysten tuotantokustannukset olivat kasvaneet, mikä korostui etenkin pienten yritysten näkemyksissä. Kus-

tannusten kasvun uskottiin jatkuvan edelleen (kuva 6.5). Kokonaisliikevaihdon kehitys oli suotuisaa sekä pienillä että erityisesti suurilla yrityksillä. Liikevaihdon kasvun jatkumiseen tulevana vuonna uskottiin erityisen vahvasti suurissa kalan vähittäiskaupoissa (kuva 6.6).

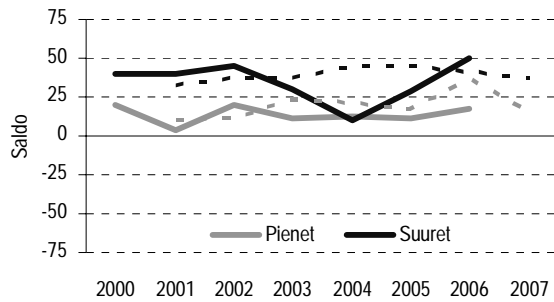
Pienten yritysten henkilöstön määrän kehityksessä ei ollut tapahtunut suuria muutoksia, ja henkilöstötilanteen uskottiin säilyvän lähinnä samankaltaisena seuraavien 12 kuukauden aikana. Suurilla yrityksillä henkilöstön määrä oli kasvanut ja samansuuntaisen kehityksen uskottiin jatkuvan (kuva 6.7).

Suurten yritysten investoinnit olivat lisääntyneet ja investointinäkymät seuraavalle vuodelle olivat positiivisia. Pienten yritysten investointikehitys oli maltillista, ja kehityksen uskottiin jatkuvan lähinnä samansuuntaisena (kuva 6.8). Pienten vähittäiskauppojen elinkeinotuet olivat pysyneet vakaina tai vähäisinä ja näkymät seuraavalle vuodelle olivat samankaltaiset. Suurilla yrityksillä elinkeinotukien määrän toteutunut kehitys oli positiivinen mutta odotukset tulevalle vuodelle olivat pessimistisemmät (kuva 6.9).

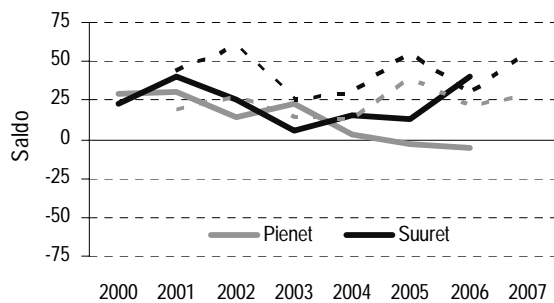

Kuva 6.1. Kalan vähittäiskaupparyritysten kehitysindikaattori (yhtenäinen viiva) ja luottamusindikaattori (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan.

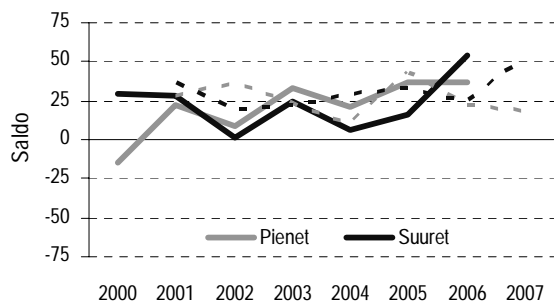
KALAN VÄHITTÄISKAUPPA

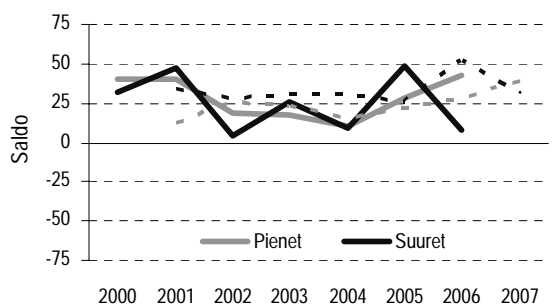
Kuva 6.2. Kalan vähittäiskauppayritysten **taloudellisen tilanteen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

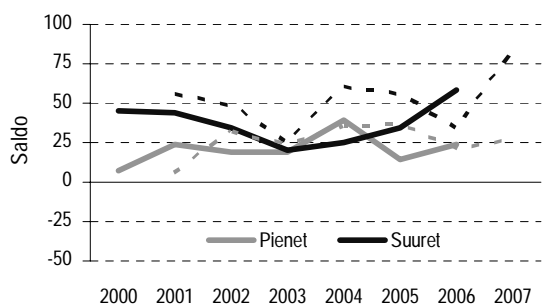
Kuva 6.3. Kalan vähittäiskauppayritysten **kotimaan menekinn** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Kuva 6.4. Kalan vähittäiskauppayritysten tärkeimpien kalatuotteiden **kotimaan keskihintojen** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

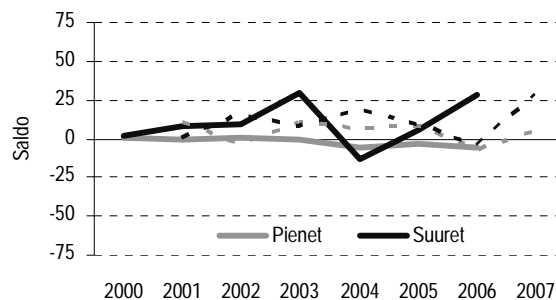

Kuva 6.5. Kalan vähittäiskauppayritysten **tuotantokustannusten** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

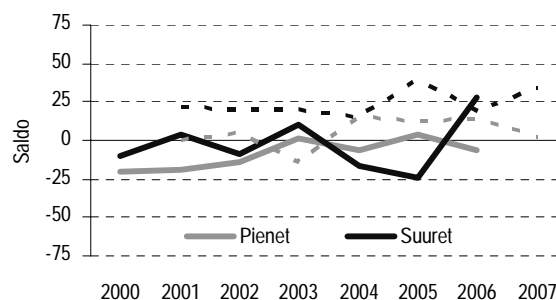

Kuva 6.6. Kalan vähittäiskauppayritysten **kokonaisliiketoiminnan** muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006 (huomautus: asteikko erilainen kuin muissa kuvissa).

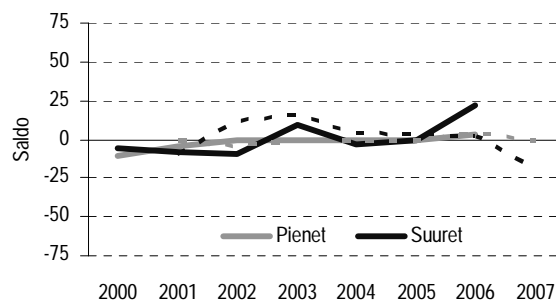
Kuva 6.7. Kalan vähittäiskauppayritysten palkallisenä työskentelevän **henkilöstön** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Kuva 6.8. Kalan vähittäiskauppayritysten **investointien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Kuva 6.9. Kalan vähittäiskauppayritysten **elinkeinotukien** määrän muutos verrattuna edelliseen 12 kuukauden jaksoon (yhtenäinen viiva) sekä odotukset seuraavalle 12 kuukaudelle (pilkkuviiva) yritysten koon mukaan helmikuussa 2000 – 2006.

Taulukko 8. Kalan vähittäiskauppayritysten vastausjakaumat (%) yritysten koon mukaan vuonna 2006.

Kuva-numero	Kuvan aihe		Yrityksen koko	Parempi/suurempi/korkeampi %	Ennallaan %	Heikempi/pienempi/alhaisempi %	Ei osaa sanoa %
6.2.	Taloudellinen tilanne	Toteutunut	Pienet	21,1	75,9	3,1	0,0
			Suuret	57,5	35,3	7,2	0,0
		Odotukset	Pienet	21,2	66,9	5,9	5,9
			Suuret	45,1	42,6	7,8	4,5
6.3.	Kotimaan menekki	Toteutunut	Pienet	14,9	61,2	21,0	2,9
			Suuret	54,0	31,8	14,2	0,0
		Odotukset	Pienet	33,4	54,7	5,8	6,1
			Suuret	59,1	32,4	2,4	6,1
6.4.	Kotimaan keskihinnat	Toteutunut	Pienet	45,4	45,9	8,7	0,0
			Suuret	60,1	33,5	6,4	0,0
		Odotukset	Pienet	27,2	54,9	8,7	9,2
			Suuret	55,3	37,7	2,3	4,8
6.5.	Tuotantokustannukset	Toteutunut	Pienet	51,4	39,6	9,0	0,0
			Suuret	36,6	34,4	28,9	0,0
		Odotukset	Pienet	48,4	39,4	9,2	3,1
			Suuret	33,5	61,6	2,9	2,1
6.6.	Kokonaisliikevaihto	Toteutunut	Pienet	30,1	64,1	5,8	0,0
			Suuret	67,5	23,4	9,1	0,0
		Odotukset	Pienet	33,4	54,7	5,8	6,1
			Suuret	84,8	11,1	2,0	2,1
6.7.	Henkilöstö	Toteutunut	Pienet	0,0	94,2	5,8	0,0
			Suuret	34,3	59,3	6,4	0,0
		Odotukset	Pienet	8,9	85,2	2,9	3,1
			Suuret	33,5	58,9	5,6	2,1
6.8.	Investoinnit	Toteutunut	Pienet	14,8	64,4	20,8	0,0
			Suuret	37,3	53,8	8,9	0,0
		Odotukset	Pienet	18,1	60,8	15,0	6,1
			Suuret	37,0	56,3	2,1	4,5
6.9.	Elinkeinotuet ¹⁾	Toteutunut	Pienet	3,0	84,7	0,0	12,3
			Suuret	21,8	69,6	0,0	8,6
		Odotukset	Pienet	0,0	91,0	0,0	9,0
			Suuret	4,9	68,5	24,1	2,4

¹⁾ yritykset, joilla ei ollut elinkeinotukea, sisältyvät ennallaan -vaihtoehtoon

4. SUMMARY:

FISHERY BAROMETER 2006 - ECONOMIC OUTLOOK OF FINNISH FISHERY ENTERPRISES

The study examines the economic prospects and trends of fishery enterprises in February 2006 in Finland. Enterprises were asked to evaluate some of their economic parameters. The present situation was compared with the previous 12 month period and with expectations for the following 12 month period.

Enterprises were divided into fishing, aquaculture, processing and the wholesale or retail trade. The results are presented as indicators, that are loaded with questions concerning financial standing, turnover and investments of the enterprises. The results are compared with similar surveys conducted in the years 2000-2005.

The trend indicator for the past showed that fishery sector as a whole had developed favorably during the last 12 months. The confidence indicator showed that the development would be positive for the coming 12 months. Optimism in the future was stronger when the results were weighted by the turnover of enterprises, which emphasized the opinions of big companies.

In the evaluation by sector, all the sectors, except fishing, estimated that their trends had been upwards. There was no major differences between aquaculture, processing, wholesale and retail trade.

All the sectors considered that their financial standing would improve during the next 12 months. Large processing, wholesale and retail trade companies were the most optimistic about their financial standing in the near future.

The survey population consisted of all those fisheries sector enterprises whose annual turnover exceeded € 8300. Thus the survey population comprised a total of 860 firms and entrepreneurs. The final net sample included 394 enterprises, of which 82.7 % took part in the interviews. The sample was allocated to fixed quotas to ensure a sufficient number of observations of all strata.

5. KIRJALLISUUS

Ahvonen, A. & Honkanen, A. 1999. Kalatalouden tuotebarometrit. Esitutkimus. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja nro 172. 33 s. ISBN 951-776-250-X, ISSN 1238-3325.

Ahvonen, A. & Honkanen, A. 2000. Kalatalousbarometri 2000: Yritysten taloudelliset näkymät. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja nro 185. 34 s. ISBN 951-776-270-4, ISSN 1238-3325. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti185.pdf>

Ahvonen, A. & Honkanen, A. 2001. Kalatalousbarometri 2001: Elinkeino ja kuluttajat. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja nro 219. 29 s. ISBN 951-776-325-5, ISSN 1238-3325. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti219.pdf>

Ahvonen, A. & Honkanen, A. 2002. Kalatalousbarometri 2002: Yritysten taloudelliset näkymät. Summary: Fishery Barometer 2002 - Economic Outlook of Finnish Fishery Enterprises. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja nro 248. 28 s. ISBN 951-776-363-6, ISSN 1238-3325. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti248.pdf>

- Ahvonen, A., Honkanen, A. 2003. Kalatalousbarometri 2003: Elinkeino ja kuluttajat. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja 280. 23 s. ISBN 951-776-406-5, ISSN 1238-3325. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti280.pdf>
- Ahvonen, A. & Honkanen, A. 2004. Kalatalousbarometri 2004: Yritysten taloudelliset näkymät. Summary: Fishery Barometer 2004 - Economic Outlook of Finnish Fishery Enterprises. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja 310. 29 s. ISBN 951-776-442-1, ISSN 1238-3325. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti310.pdf>
- Ahvonen, A., Honkanen, A., Godenhjelm, P. & Siikanen, A. 2001. Kalatalousbarometri 2001: Realisoituvatko kalan suotuisat näkymät? Tilastokeskus. Helsinki. Tietoaika 9/2001. s 14-16.
- Deville, J.-C. & Särndal, C.-E. 1992. Calibration Estimators in Survey Sampling. *Journal of the American Statistical Association*, vol. 87: 376-382.
- Deville, J.-C., Särndal, C.-E. & Sautory, O. 1993. Generalized Raking Procedures in Survey Sampling. *Journal of the American Statistical Association*, vol. 88: 1013-1020.
- European Commission 1997. The joint harmonised EU programme of business and consumer surveys. Directorate-General for Economic and Financial Affairs. *European Economy. Reports and Studies No 6*. ISSN 0379-0991.
- Godenhjelm, P., Ahvonen, A. & Honkanen, A. 2000. Kalaväittämät puntarissa – havaintoja surveymittaamisen herkästä ja moninaisesta luonteesta. Helsinki, Tilastokeskus. *Hyvinvointikatsaus 4/2000: 71-74*. ISSN 0788-4141.
- Godenhjelm, P., Honkanen, A & Ahvonen, A. 2005. The Peculiar Logic Of Survey Questions: Domestic Food Superiority Is Not Equal To Foreign Food Inferiority. *International Journal of Public Opinion Research* 17: 362-370. <http://ijpor.oxfordjournals.org/cgi/reprint/17/3/362>
- Honkanen, A. & Ahvonen, A. 2000. Kalatalousbarometri 2000. Elinkeino ja kuluttajat. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja nro 186. 30 s. ISBN 951-776-273-9, ISSN 1238-3325. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti186.pdf>
- Honkanen, A. & Ahvonen, A. 2001. Kalatalousbarometri 2001: Yritysten taloudelliset näkymät. Summary: Fishery Barometer 2001 - Economic Outlook of Finnish Fishery Enterprises. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja nro 220. 28 s. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti220.pdf>
- Honkanen, A. & Ahvonen, A. 2002. Kalatalousbarometri 2002. Elinkeino ja kuluttajat. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja nro 249. 17 s. ISBN 951-776-365-4, ISSN 1238-3325. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti249.pdf>
- Honkanen, A., Ahvonen, A. 2003. Kalatalousbarometri 2003: Yritysten taloudelliset näkymät. Summary: Fishery Barometer 2003 - Economic Outlook of Finnish Fishery Enterprises. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja 279. 29 s. ISBN 951-776-405-7, ISSN 1238-3325. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti279.pdf>
- Honkanen, A & Ahvonen, A. & 2005. Kalatalousbarometri 2005: Yritysten taloudelliset näkymät. Summary: Fishery Barometer 2005 - Economic Outlook of Finnish Fishery Enterprises. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja 357. 29 s. ISBN 951-776-498-7, ISSN 1238-3325. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti357.pdf>
- Honkanen, A., Ahvonen, A. & Railo, E. 2000. Kalatalousbarometri 2000: Eri väestöryhmien näkemykset kalasta ja kalataloudesta. Helsinki, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos. Kala- ja riistaraportteja nro 202. 29 s. ISBN 951-776-299-2, ISSN 1238-3325. <http://www.rktl.fi/www/uploads/pdf/raportti202.pdf>
- Olsen, H. (2002) The silence of numbers: a split-sample experiment concerning respondents' linguistic sensitivity in Danish survey studies. *International Journal of Social Research Methodology*, vol 5, no 4, 293-312.
- Sudman, S., Bradburn, N.M. & Schwarz, N. 1996. Thinking about answers. The application of cognitive process to survey methodology. Jossey-Bass Publishers. San Francisco.
- Tourangeau, R., Rips, L.J. & Rasinski, K. 2000. The psychology of survey response. Cambridge University Press. Cambridge.

Willis, G.P. 1994. Cognitive interviewing and questionnaire design: a training manual. Working Papers Series. N:o 7. Office of Research and Methodology. National Center for Health Statistics. Hyattsville. Maryland.

Willis, G.P., DeMaio. T.J. & Harris-Kojetin, B. 1999. Is the bandwagon headed to the methodological promised land? Evaluating the validity of cognitive interviewing techniques. In: Sirken. M.G., Hermann. D.J., Schechter. S., Schwarz, N., Tanur. J.M. & Tourangeau. R. (eds.). Cognition and Survey Research. John Wiley & Sons. New York. 133-153.